

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

‘Migratiebeleid is geen daad van barmhartigheid’

‘Het migratiebeleid als een daad van barmhartigheid beschouwen zou niet alleen verkeerde prikkels geven aan potentiële migranten, maar zou ook willekeurig zijn en de resultaten van rechterlijke uitspraken ondermijnen.’ Dat zegt de Oostenrijkse bondskanselier Sebastian Kurz in een interview met CDV. ‘Wij hebben een christelijk-sociale verantwoordelijkheid om te helpen, maar niet door het bedrijfsmodel van mensensmokkelaars te steunen of door onze burgers, meestal in achtergestelde gebieden, op te zadelen met de sociaal-culturele uitdagingen die het gevolg zijn van ongecontroleerde migratie.’

door **Marc Janssens** De auteur is hoofdredacteur van *Christen Democratische Verkenningen*.

Half november wordt voor het eerst sinds 1986 het jaarlijkse congres van de Europese Volkspartij (EVP) in Nederland gehouden. Vond het de vorige keer in Den Haag plaats, ditmaal zal het CDA zijn Europese zusterpartijen van 16 tot 18 november in Rotterdam ontvangen. Ook de Oostenrijkse bondskanselier Sebastian Kurz, partijleider van de ÖVP, de Oostenrijkse Volkspartij, die zich sinds 2017 voornamelijk met de naam Die Neue Volkspartei tooit, zal daarbij aanwezig zijn.

In een schriftelijk gehouden interview met *Christen Democratische Verkenningen* verwoordt Kurz zijn visie op de christendemocratische identiteit van de EVP, en schetst hij het belang van een opbouwende centrumrechtse politiek in Europa boven de afbrekende krachten van uiterst links en rechts-populistisch of -extremistisch. Die politiek heeft niet alleen een doordacht en stevig migratie- en buitenlands beleid, zich uitend in het bewaken van Europa's buitengrenzen en het geven van hulp aan gebieden waar migranten

vandaan komen, maar ziet ook de noodzaak van het blijven integreren van economische en ecologische doelstellingen, aldus Kurz. ‘Wij zijn een groot voorstander van een ambitieus Europees klimaatbeleid, maar dat mag niet ten koste gaan van de economische vooruitgang en het concurrentievermogen van Europa op het wereldtoneel. Volhouden dat we een keuze moeten maken tussen het redden van de economie óf van het milieu is onjuist’, aldus Kurz, die aangeeft het belangrijk te vinden de christendemocratische identiteit van de EVP in haar DNA te behouden.

Uw partij is een volkspartij met liberale, christelijk-sociale en conservatieve wortels. Hoe verhouden die zich tot elkaar? Vullen ze elkaar juist aan, of bijten ze elkaar soms?

‘Die Neue Volkspartei is een volkspartij die zich baseert op haar sterke christelijk-sociale, liberale en conservatieve wortels en tegelijk op onze snel veranderende wereld gericht is door middel van dynamisch en toekomstgericht beleid. Conservatief zijn betekent vandaag de dag sceptisch staan tegenover demagogen en opruiers van rechts, maar ook tegenover dromers en afstandelijke moralisten van links, temeer omdat de stabiliteit en de duurzaamheid van onze ecosystemen op het spel staan. Liberaal zijn betekent het individu beschermen tegen buitensporige staatsbemoedienissen. Christelijk-sociaal zijn betekent een verstandig en verantwoordelijk sociaal beleid waarin de mens centraal staat, en duidelijke regels voor solidaire gemeenschappen. De kracht van ons als moderne volkspartij ligt in ons vermogen om uiteenlopende standpunten en zorgen te integreren en zo op basis van gezond verstand een succesvol beleid te ontwikkelen voor een pluralistische samenleving. Het brede midden van de samenleving een stem geven is wat een volkspartij tot een onmisbare pijler van de democratie maakt.’

Sebastian Kurz © ÖVP/ Glasere

Welke waarden zijn voor Die Neue Volkspartei het belangrijkste, en kunt u een voorbeeld geven van waar dit verschilt met de FPÖ of SPÖ?

‘Politiek moet er niet op gericht zijn waarden op te leggen of daarmee te pronken, maar moet die waarden op geloofwaardige wijze waarmaken door daden en verbintenissen. Als volkspartij streven wij ernaar alle delen van de samenleving te omarmen en gemeenschappelijke gronden te vinden in plaats van te verdelen, uit te sluiten en op te hitsen. Wij definiëren onszelf niet door ons

af te zetten tegen de ideologische agenda, slogans en strijdcriteria van andere politieke partijen.’

‘Subsidiariteit is zeker een kernbeginsel van onze politiek dat ons onderscheidt van het bureaucratisch centralisme van links en het ongerefleeteerde laissez-faire van de liberalen. Wij stellen de mens centraal die handelt in vrijheid en verantwoordelijkheid.’

Hoe interpreteert uw partij de waarde solidariteit? Met wie moet de politiek solidair zijn?

‘Solidariteit, zoals verankerd in de christelijke sociale leer, berust eveneens op de wil en het verantwoordelijkheidsgevoel van de mens om hulp te bieden aan hen die in nood verkeren. Het christelijk-sociale denken speelt solidariteit niet uit tegen vrijheid om zaken te bereiken.

Integendeel: economische vrijheid en verworvenheden zijn onontbeerlijke voorwaarden voor een institutioneel gewaarborgde solidariteit.’

‘Als christensocialen zijn wij ons ervan bewust dat het recht van de een op sociale bijstand de verplichting van de ander inhoudt om deze uitkeringen te verstrekken respectievelijk te financieren. Voor het functioneren van de verzorgingsstaat is het daarom van cruciaal belang dat rechten en plichten transparant worden gemaakt, en dat het streven naar meer rechtvaardigheid niet wordt vervangen door nivellering en afhankelijkheid van de staat. Dit impliceert duidelijk omschreven regels die moeten worden nageleefd. Solidariteit is immers geen doel op zich, maar bedoeld om mensen te helpen zichzelf te helpen.’

Politiek moet er niet op gericht zijn waarden op te leggen of daarmee te pronken

Christendom

Niet alle partijen binnen de EVP hebben een verwijzing naar de christendemocratie in hun naam. Is het belangrijk dat de EVP zich ‘christendemocratisch’ blijft noemen, of is wat u betreft de toevoeging ‘centrumrechts’ of ‘conservatief’ voldoende?

‘Wij zien de EVP als een brede politieke stroming verrijkt door culturele, regionale en historische diversiteit. Hoewel deze verschillen soms een uitdaging lijken, bevorderen zij ook eenheid in verscheidenheid en wederzijds begrip in onze politieke familie.’

‘De EVP, met haar lange christendemocratische traditie, noemt zichzelf terecht “Volkspartij” om het brede spectrum van christendemocratische, conservatieve en

gelijkgezinde partijen van centrumrechts te omarmen. Het zou geen zin hebben om de christendemocratie uit het DNA van de EVP te schrappen, zoals het ook geen zin heeft om de EVP te reduceren tot een groep van uitsluitend C-partijen. De EVP heeft vandaag

de enorme taak om centrumrechts in Europa verenigd te houden als het een relevante politieke kracht wil blijven die zinvol beleid voor Europa kan vormgeven.’

Hoe belangrijk is de verankering in het christendom voor de politiek in Europa? En wat kunnen we er in de praktijk mee? Aan de ene kant beroept Viktor Orbán zich op het christendom om migranten uit andere culturen en religies tegen te houden, aan de andere kant beroept men zich op christelijke waarden als solidariteit en barmhartigheid om mensen in nood welkom te heten. Aan welke kant staat u?

‘Wij verwerpen zwart-witschema’s en het instrumentaliseren van de christelijke leer

voor politieke doeleinden. De EVP heeft zichzelf gedefinieerd als niet-confessionele partij. Christendemocratie gaat niet over het citeren van de Bijbel, maar over het vertalen van christelijke waarden in op waarden gebaseerd beleid voor het algemeen welzijn, het gemeenschappelijke goede. Als we kijken naar de huidige risico's en bedreigingen voor de Europese manier van leven, is het onze primaire verantwoordelijkheid om Europa's joods-christelijke identiteit en verlichting te beschermen. Als de EVP niet zal vechten om deze te beschermen, wie zal het dan doen?'

'Wat illegale migratie betreft, hebben Europeanen eindelijk geleerd dat open grenzen en onbeperkte aanvaarding van migranten in onze samenlevingen geen daad van solidariteit is, maar naïef is en tot ernstige problemen leidt. Wij hebben een christelijk-sociale verantwoordelijkheid om te helpen, maar niet door het bedrijfsmodel van mensensmokkelaars te steunen of door onze burgers, meestal in achtergestelde gebieden, op te zadelen met de sociaal-culturele uitdagingen die het gevolg zijn van ongecontroleerde migratie. Het is onze plicht mensen in nood te helpen waar zij in nood verkeren en zichzelf het best kunnen helpen: in hun eigen regio's en gebieden, met steun voor familiebanden, vertrouwde taal en cultuur, en met perspectieven op een beter leven door steun voor duurzame economische ontwikkeling en vrede. Europa moet met name zijn strategie voor Afrika intensiveren om een positievere dynamiek op gang te brengen voor dit continent, dat de komende jaren onder een enorme demografische druk zal komen te staan.'

Als de EVP niet zal vechten om de joods-christelijke identiteit van Europa te beschermen, wie zal het dan doen?

Barmhartigheid

Wat moet Europa doen om de migratiecrisis het hoofd te bieden? Zou barmhartigheid een waarde in zijn politiek kunnen zijn?

'Politieke besluiten in liberale democratieën zijn gebaseerd op een transparant rechtssysteem van regels en beginselen, waarbij barmhartigheid beperkt blijft tot speciale gevallen, zoals gratieverlening aan misdadigers onder bepaalde omstandigheden. Het migratiebeleid als een daad van barmhartigheid beschouwen zou niet alleen verkeerde prikkels geven aan potentiële migranten, maar zou ook willekeurig zijn en de resultaten van rechterlijke uitspraken ondermijnen, waardoor het rechtssysteem aan legitimatie inboet en de liberale democratie zou worden geschaad.'

'Het migratiebeleid van Europa heeft eindelijk veel van zijn aanvankelijke fouten overwonnen en een einde gemaakt aan het opengrenzenbeleid van de afgelopen jaren, dat grote migratiestromen op gang bracht en veel slachtoffers

maakte op zee en op andere doorreisroutes. We gaan eindelijk actiever de strijd aan met mensenhandelaars, en investeren meer om onze grenzen te beschermen. Wat tijdens de voorbije migratiecrisis scherp werd bekritiseerd – namelijk oproepen tot bescherming van onze grenzen tegen illegale migratie – wordt nu actief gesteund door de Europese Unie, recent nog door haar steun voor de beveiliging van de EU-grens met Wit-Rusland in het licht van de huidige migrantenstroom die door het Loekasjenko-regime wordt uitgelokt.'

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen waar de EU nu voor staat? Welke rol kan de EVP daarin spelen?

‘De EVP en de christendemocratie zijn de drijvende krachten geweest achter de totstandkoming van een verenigd en welvarend Europa, gebaseerd op de rechtsstaat en de beginselen van de sociale markteconomie. En dat moeten ze ook blijven doen. Maar er is geen plaats voor zelfgenoegzaamheid, gezien de grote mondiale uitdagingen waarvoor we staan: het bestrijden van de aanhoudende coronapandemie, het effectief aanpakken van de klimaatverandering. Tegelijk moeten we op het pad blijven van economische vooruitgang en concurrentievermogen, het beschermen van onze grenzen, het waarborgen van onze veiligheid en het ondersteunen van duurzame ontwikkeling, ter voorkoming van illegale migratie naar Europa.’

Zijn de uitdagingen, gezien geopolitieke ontwikkelingen als de assertieve houding van Rusland en China en de terugtrekkende rol van de VS, niet in de eerste plaats geopolitiek? Moet de EU zich meer concentreren op een sterk buitenlands en veiligheids-/defensiebeleid, en minder op de harmonisatie van allerlei interne regels?

‘We hebben een sterke Europese Unie nodig om deze geopolitieke uitdagingen aan te gaan, met name op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, en om het concurrentievermogen van Europa ten opzichte van andere wereldspelers veilig te stellen. Wij moeten met name gelijke concurrentievoorwaarden met China afdwingen op het gebied van handel en investeringen, om ervoor te zorgen dat Europese bedrijven

en werknemers profiteren van open handel en worden beschermd tegen oneerlijke concurrentie, marktverstoringen en koolstoflekage. Een sterke Europese Unie moet haar capaciteit om krachtig, gezamenlijk en coherent op te treden op het wereldtoneel vergroten, maar moet ook het subsidiariteitsbeginsel hoog in het vaandel dragen op gebieden die beter op het niveau van de regio’s of de lidstaten kunnen worden geregeld. Uit de recente gezondheids- en economische crisis hebben we geleerd dat subsidiariteit ook van vitaal belang is om ons beter te wapenen tegen toekomstige crises.’

Overstromingen

Hoe belangrijk is de klimaat- en energietransitie die Europa moet doormaken, mede in het

licht van de recente overstromingen in Noordwest-Europa?

Is in de lidstaten in dit verband een coalitie van christendemocraten met links logischer dan met rechts?

‘De verwoestende overstromingen van afgelopen juli in West-Duitsland en de aangrenzende regio’s hebben niet alleen te veel slachtoffers gemaakt en te veel huizen verwoest, maar hebben ons ook allemaal

gealarmeerd over de ongeziene manieren waarop de klimaatverandering zich manifesteert. Wij zijn dan ook een groot voorstander van een ambitieus Europees klimaatbeleid, maar dat mag niet ten koste gaan van de economische vooruitgang en het concurrentievermogen van Europa op het wereldtoneel. Volhouden dat we een keuze moeten maken tussen het redden van de economie óf van het milieu is onjuist. We kunnen de klimaatverandering aanpakken, onze economieën

We hebben een sterke EU nodig om de geopolitieke uitdagingen aan te gaan, met name op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

Bron: iStock

omvormen en tegelijkertijd erop vooruitgaan, in Oostenrijk, in Europa, en in de rest van de wereld.'

Moet het Nederlandse CDA in dit opzicht Die Neue Volkspartei volgen en een coalitie met meer 'groene' partijen aangaan?

'Als we dit momentum willen aangrijpen om onze samenlevingen te heroverwegen, moeten onze politieke leiders samen een verhaal voor een groene transformatie ontwikkelen dat ingaat tegen de radicale oplossingen die door populistten worden voorgesteld. We kunnen ons de ontkenning en het scepticisme van extreemrechts niet veroorloven, want dan zou het weleens te

Collectivistische ideeën van centralisatie, verbodsbepalingen en paternalisme hebben altijd gefaald

laat kunnen zijn om onherroepelijke schade aan ons klimaat te voorkomen. Evenzo moeten we oppassen voor voorstellen van uiterst links, waar

men, in plaats van ons systeem te willen repareren, vaak pleit voor het afbreken ervan ten gunste van een socialistische gecentraliseerde staat in groene vermomming. We moeten heel duidelijk zijn: collectivistische ideeën van centralisatie, verbodsbepalingen en paternalisme hebben

altijd gefaald. Waar ze ideologisch ook vandaan kwamen, ze hebben sociale onrechtvaardigheid, economische ellende en nog veel erger veroorzaakt. Ze zullen ons nu niet plotseling helpen.'

Innovatie

‘In de nabije toekomst zullen we wereldwijd goederen blijven produceren, verhandelen en consumeren, en elektriciteit, verwarming en vervoer individueel blijven gebruiken. De uitdaging zal erin bestaan om de manier waarop wij de dingen doen, te veranderen. De sleutel tot dit alles zal innovatie zijn. En er is geen betere voedingsbodem voor innovatie dan een vrij en open systeem dat ondernemers, werknemers, wetenschappers en het maatschappelijk middenveld in staat stelt nieuwe ideeën te genereren en de vruchten daarvan te plukken.’

‘We moeten ervoor zorgen dat dit wordt ingebed in een manier van regelgeving die een snelle vermindering van de CO₂-uitstoot en andere schadelijke gevolgen van consumptie stimuleert, terwijl tegelijkertijd vrije en eerlijke handel wordt gewaarborgd en koolstoflekage wordt voorkomen door middel van een aanpassingsmechanisme aan de koolstofgrens.

Aangezien Europa minder dan tien procent van de mondiale koolstofemissies voor zijn rekening neemt, is het duidelijk dat ook de grootste uitstoters van broeikasgassen ter wereld aan boord moeten komen. Daarom verwelkomen wij het besluit van de Amerikaanse president Biden om zich weer bij onze internationale klimaatinspanningen aan te sluiten door opnieuw tot het Akkoord van Parijs toe te treden en de klimaatcrisis hoog op de agenda te plaatsen als een echte gamechanger.’

In november is het EVP-congres in Rotterdam. Gaat u daarheen, en wat zal dan uw belangrijkste boodschap zijn aan de broeders en zusters van de EVP? Hoe ziet u de toekomst van de christendemocratie en de EVP in Europa?

‘Ja, ik ben van plan om naar Rotterdam te gaan voor het EVP-congres, en ik kijk ernaar uit om

al onze vrienden van het CDA en de EVP weer persoonlijk te ontmoeten. Eind augustus hebben we ook weer genoten van de mooie sfeer van een echt live-evenement op ons eigen partijcongres in Oostenrijk. Daarom ben ik er na alle maanden van afstand die door de coronapandemie werd opgelegd zeker van dat Rotterdam voor ons allen een groots en langverwacht evenement zal worden.’

Het congres zal gaan over waarden in de Europese politiek. Hoe zorgen we ervoor dat politiek in Europa niet gaat over schandalen en gebrek aan vertrouwen in politici, maar over het bedenken en uitvoeren van ideeën voor een goede samenleving?

‘Bij de bespreking van onze programmatische oriëntatie en waarden op het congres moeten wij

voor ogen houden dat wij voor de aanpak van alle uitdagingen in de toekomst kunnen voortbouwen op het beste model dat de geschiedenis van de mensheid heeft gekend: de liberale democratie, gebaseerd op de sociale markteconomie en de rechtsstaat. Maar om ervoor

te zorgen dat ons maatschappelijk model van liberale democratie klaar is om de vele vitale vraagstukken voor onze burgers aan te pakken, moeten wij het voortdurend verbeteren. Eerst en vooral moeten we ervoor zorgen dat de vereiste antwoorden uit het politieke centrum komen, en niet uit de marge. Rotterdam zal een uitgelezen kans zijn om duidelijk te maken waar de vaste grond van onze centrumrechtse beginselen en waarden ligt, en waar het drijfzand van de radicale marge begint.’

De antwoorden op de grote uitdagingen van deze tijd moeten uit het politieke centrum komen, en niet uit de marge